
DE "PUNTFABRIEK"

Hoeveel duizenden Gentenaars hebben daar niet gewerkt en sommigen zelfs heel hun leven gesleten?

Wij vermoeden dat slechts weinige van onze lezers de historiek van dit bedrijf kennen dat door de Gentenaars ook wel "De Clouterieje" genoemd werd.

Veel werd daarover niet gepubliceerd, sporadisch eens een krantenartikeltje en onlangs een hoofdstukje in het boek "Gentbrugge. Acht Eeuwen Geschiedenis."

Wij dachten dat het misschien de moeite kon lonen eens een résumé te maken van wat er over dit bedrijf bekend is, destemeer omdat wij heel interessante inlichtingen daaromtrent ontvingen van de achterkleinzoon van de stichter, ons lid Kolonel b.d. André Pernot.

Aan de basis van dit bedrijf ligt de Fransman Adolphe Pernot, geboren te Chavvaine (Haut-Marne). Deze fabrikant van "benen knoppen" was in Gent beland en trouwde hier met ene Minne. U weet wel, een afstammeling van een van de 4 hier regerende vleeshouwersgeslachten: Minne, Van Melle, Van Loo en Deynoot.

In 1839 installeerde Adolphe Pernot zijn eerste machine om nagels te maken op het Nieuwland. De firma heette toen Pernot-Minne en de initialen PM waren zo een beetje het fabrieksmerk.

Met de hulp van Louis Carels slaagde Pernot er in zijn machines merkkelijk te verbeteren en in 1842 had hij 6 zelfgebouwde nagelmachines. In 1848 stelde hij reeds 11 mensen te werk. De uitbreiding van het bedrijf maakte een verhuis noodzakelijk en in 1851 kwam er een fabriekje nabij de Minnemeersbrug. Er kwam een stoommachine van 25 PK en er kwamen 4 machines bij voor het vervaardigen van klinknagels. Leverancier: het Huis Carels.

Het nodige materiaal voor de fabricatie van de nagels en rivetten, de getrokken

draad dus, kwam van Luik en Engeland, maar de ondernemende Pernot vond dat hij dat evengoed zelf kon maken en in 1860 werden er 14 bobijnen opgesteld om zelf draad te trekken.

In 1867 verhuisde de firma Pernot-Minne naar de oude bougiefabriek De Corte in Gentbrugge en breidde er zich verder uit. Er waren dan reeds 15 nagelmachines, 4 rivetmachines, 3 gloeiovens en een draadverzinkerij van 10 bobijnen. De energie werd geleverd door een stoommachine van 110 PK en er waren 30 arbeiders tewerkgesteld.

In 1891 overlijdt de stichter Adolphe Pernot. Dat hij een sociaalvoelend mens moet geweest zijn moge blijken uit de misschien wat naïeve grafrede (die wij hier reproduceren) die uitgesproken werd door een afgevaardigde van de 75 arbeiders die er toen werkten.

Op 30 juni 1892 werd het bedrijf omgezet in een naamloze vennootschap de S.A. Clouterie et Têfilerie des Flandres. Aandeelhouders waren G. Carels, Leon Tertzweil, J. Dierman, H. Drory, E. Van Ceulebroeck, Mevr. Praet-Pernot.

De fabriek werd bijna volledig afgebroken en op een rationele manier heropgebouwd, vergroot, gemoderniseerd. Dit alles onder het dynamisch beleid van Leon Tertzweil. Het is dus niet voor niets dat er in Gentbrugge een laan naar hem genoemd werd.

Tertzweil had 28 jaar de leiding van het bedrijf, tot aan zijn dood in 1920. In het begin van deze eeuw had hij de assistentie gekregen van J. Delori.

In 1906 kwam er een nauwe samenwerking met de S.A. des Clouteries Ad. Otlet te Fontain-l'Évêque. De fabriek bleef maar uitbreiden, nieuwe gronden werden aangekocht, enerzijds tot aan de Schelde, anderzijds tot aan de spoorweg. Er werden 2 stoomturbines van 1.400 PK geplaatst. (De eersten in Gent!) Men begon met het vervaardigen van platte draad en er werd een boutenfabriek opgericht.

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog bedroeg de jaarlijkse productie van beide fabrieken 60.000 ton en er werden 1.000 mensen tewerkgesteld.

In 1914 werd het bedrijf "beschlagname" en er kwam een "Militaire Drahtfabriek" waarin onder Duitse leiding Franse en Russische krijgsgevangenen werden tewerkgesteld. De meestergasten en bedienden waren Duitsers. Na de Vrede van Brest-Litovsk tussen Duitsland en Rusland werden de Russische krijgsgevangenen naar huis gestuurd en vervangen door vroegere Belgische werklieden die opgeëist werden.

Na de Wapenstilstand van 1918 zou het nog tot maart 1919 duren vooraleer de fabriek opnieuw kon starten met 170 arbeiders. Zowel de productie als het personeelsbestand kende zeer vlug opnieuw een uitbreiding.

Na de dood van Leon Tertzweil werd de algemene leiding waargenomen door J. Delori.

Den onverkidollijken dood. Die zonder mēerwozen
zijne zeis maar immer rondegwaait heeft
wegmaakt en der voorbeeldigste en innigste
bedoeners des werkenaans getroffen!

Alzen alom geochter patroon Mijnsheer
Alolo Gph Permet is niet maar.

'E Is dus met het hart vol dwefheid, stat ik hier
opden boord van dit akkig graf in naam mijner
mīnden en werkegezellen en laatste raarwel Kom.
toeroepen aan onzen diepbetreunden meester.

Ik acht het gansch overloedig de den levensloop
van den afgestorvene oep te schetsen. Etken van ons
weet, hoe hij immer werkte, om zijn nijverheidsgesticht
uit te breiden, en doordoor welstand en geluke aan
zijne kinderen, seroolwinning aan zijne stadrijke
werklieden te verschaffen.

Hoe hij door zijn rechtzinnig eerlijken en opgerisend.
Karakter, steeds de achting van alle zijne
medeburgers oep droog; en voornamelijke met welke oenwege
hij steeds het welzijn zijner onderhuwigen betrachtte.

Hoe oer was hij toen hij zijne werklieden met een
goed loon huisvourts zag keeren.

In hoereke werkersfamilien heeft hij niet
betrekkelijken welstand en geluke gebracht.

En leenij's daarvoor zijn de heilrijke werksleden die sinds
20-30 ja 40 jaren onafgebroken in zijnen dienst
hebben geweest.

Voor ons was den Heer Fernut een echte weldoener,
ja voor ons diep betreunden meester hebt gij nog
veel te vroegtijdig het tegenwoordige leven met het
eeuwig verwisseld.

Waarom mochten wij het geluk niet hebben Mo
nog lange jaren als een vader en weldoener te beminnen?

Waarom was het Mo niet toegelaten nog menige
jaren medelie werken aan het geluk meer kinderen en
kleinkinderen?

Op alle deze vragen moeten wij ongelukkiglijk het
antwoord schuldig blijven. Vandaag wij ons dus het
hoofd en onderwerpen wij ons aan de ondoorbrekende
bestuiteren der voorzichtigheid, en sterften wij een traan
op het stille gezicht van dengene die ons immer lief had,
en wiens aandacht ons immer zal bij blijven.

Keest zacht, waarde meester en geniet in vrie
het loon welke voorbehouden is aan dengene die hier op
aarde goed gestouwen hebben.

Bij het nederleggen dezis rouwknous roep ik Mo,
diep betreunden meester, in naam van alle mijn verhoegellen
een laatste en treurig vaarwel toe, en witten terens daardvoor
en blijk van oprechte onafheidsdectrening brengen aan de
nageschreften van dengene welke ons steeds met goed
overladen heeft.

Vaarwel betreunde meester Vaarwel

Ten einde de bevoorrading van de nodige grondstoffen te verzekeren werd er in 1922 een overeenkomst van gemeenschappelijke belangen afgesloten met de Luxemburgse ARBED en er werd een participatie genomen in een 4-tal bedrijven uit dezelfde sector.

De "Clouterie et Tréfilerie des Flandres" verdween in 1953, ze werd geabsorbeerd door ARBED. Het vervolg is een gekend liedje: men moest saneren om te kunnen concurreren op de internationale markt, personeel moest afvloeien, verschillende afdelingen werden afgeschaft, etc.

De "Puntfabriek" is nog altijd een naam die familiair in de oren klinkt, maar het is al lang dat er in Gent geen nagels meer gemaakt worden.

Hugo COLLUMBIEN
